യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 5
(ഉപശമപ്രകരണമ്)/സർഗം 13

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഏവംഞ്ച് ജനക-വ+ദ്രാമ വിചാ+ര്യാത്മാന-മാത്മനാ .
പദംവ് വിദിത-വേ+ദ്യാനാ/മവിഘ്നേ/നാധി-ഗച്ഛസി .. 1

യേ ഹി പാ+ശ്ചാ+ത്യ-ജ+ന്മാനഃഫ്/ പ്രാജ്ഞാ രാജസ-സാത്ത്വികാഃ .
പ്രാപ്നുവന്തി+ സ്വയം പ്രാപ്യംൻ തേ ജനാ ജനകാ ഇവ .. 2

താവ+ത്താവ+ദ്വിജി+ത്യാരീ/നി+ന്ദ്രിയാ+ഖ്യാൻ/പുനഃപുനഃ .
യാവ-ദാത്മാത്-മനൈ/വായ/മാ+ത്മ+ന്യേവ+ പ്രസീദതി .. 3

പ്രസന്നേ സർവഗേ ദേവേ ദേവേശേ പരമാത്മനി .
സ്വയ-മാലോ-കിതേ സർവാഃഹ+ ക്ഷീയന്തേ ദുഃഖ-ദൃഷ്ടയഃ .. 4

മുഷ്ടയോ/ മോഹ-ബീജാനാംവ് വൃഷ്ടയോ വിവിധാ-പദാമ് .
കുദൃഷ്/ടയഃഹ+ ക്ഷയംയ് യാന്തി/ ദൃഷ്ടേ തസ്മിൻ/പരാവരേ ..5

സദാ ജനക-വ+ദ്രാമ സർവാ/രമ്ഭ/വദാത്മനാ .
പ്ര+ജ്ഞ/യാ+ത്മാന-മാല+ക്ഷ്യ ല+ക്ഷ്മീവാ-നുത്തമോ ഭവ .. 6

നിത്യ-മന്തർ/വിചാരസ്യ/ പശ്യതശ്-ചഞ്ചലംഞ്ച് ജഗത് .
ജനക+സ്യേവ കാലേന+ സ്വയ-മാത്മാ പ്രസീദതി .. 7

ന ദൈവംൻ നച കർമാണി/ ന ധനാനി ന ബാ+ന്ധവാഃ .
ശരണം ഭവ-ഭീതാനാം/ സ്വ+പ്ര/യത്നാ/ദൃതേ നൃണാമ് .. 8

യേ ദൈവ-നിഷ്ഠാഃഖ് കൃത്യാദൗ കുവി-കല്പ-പരായണാഃ .
തേഷാം മന്ദാ മതിസ്/താത നാനു-ഗമ്യാ വിനാശനീ .. 9

വിവേകം പരമാ+ശ്രിത്യ വിലോ+ക്യാത്മാന-മാത്മനാ .
ധിയാ വിരാഗോ+ദ്ധുരയാ സംസാര-ജലധിംൻ തരേത് .. 10

ഏഷാ സാ കഥിതാ രാമ നഭഃഫ്/ഫല-നിപാത-വത് .
സുഖദാ+ ജ്ഞാന-സംപ്രാപ്തി/രജ്ഞാന-തരു-ശാതനീ .. 11

ജനക+സ്യേവ സദ്/ബുദ്ധേഃസ് സ്വയമേവ വിലോകിനഃ .
വികാസ-മേ+ത്യയംൻ ദേഹീ/ ദേവഃഫ് പ്രാത-രിവാമ്/ബുജമ് .. 12

സംസാര-മനനംഞ്ച് ചിത്രംവ് വിചാരേണ വിലീയതേ .
ഗല+ദ്വശീ-കൃത+സ്പർശ/മാതപേന ഹിമംയ് യഥാ .. 13

അയമേ-വാഹ-മി+ത്യ+സ്യാ/ നിശായാ ഉദിതേ+ ക്ഷയേ .
സ്വയം സർവ-ഗതഃസ് സ്ഫാരഃസ്/ സ്വാലോകഃസ് സംപ്രവർതതേ .. 14

അയമേവാഹ-മിത്യസ്മിൻഥ്.സംകോചേ വിലയംങ് ഗതേ .
അനന്ത-ഭുവന+വ്യാപീ വിസ്താര ഉപജായതേ .. 15

ജനകേന പരി+ത്യ+ക്താ യഥാഹംങ്/കാര-വാസനാ .
തഥാ+ ത്വമപി സദ്-ബുദ്ധേ വിചാ+ര്യാ+ന്തഃഥ്/പരിത്യജ .. 16

അഹംങ്/കാരാമ്/ബുദേ+ ക്ഷീണേ ചി+ദ്ദ്യോമ്നി വിമലേ തതേ .
നൂനം സംപ്രൗഢതാ-മേതി+ സ്വാലോകോ ഭാസ്കരഃഥ് പരഃ .. 17

ഏതാ-വദേ-വാതി-തമോ/ യദഹം/ഭാവ-ഭാവനമ് .
തസ്മിംശ്ച/ ശമ-മാനീതേ+ പ്രകാശ ഉപജായതേ .. 18

നാഹ-മസ്തി ന ചാ+ന്യോസ്തി നച നാ+സ്തീതി ഭാവിതമ് .
മനഃഥ് പ്രശാന്തി-മായാതംൻ നോപാ-ദേയേഷു മ+ജ്ജതി .. 19

ഉപാ-ദേയാനു-പതനം ഹേയൈ/കാന്ത-വിവർജനമ് .
യദേത+ന്മനസോ രാമ/ തദ്/ബന്ധംവ് വി+ദ്ധി നേതരത് .. 20

മാ ഖേദം ഭജ ഹേയേഷു/ നോപാ-ദേയ-പരോ ഭവ .
ഹേയാ-ദേയ-ദൃശൗ/ ത്യ+ക്ത്വാ/ ശേഷ+സ്ഥഃസ് സ്വച്ഛതാംവ് വ്രജ .. 21

യേഷാ-മിദ-മുപാ-ദേയ/മിദം ഹേയ-മിതി+ സ്ഥിതിഃ .
വിലീനാ തേ ന വാഞ്ഛന്തി/ ത+ ത്യജ+ന്തീഹ കിംചന .. 22

ഹേയോ+പാദേയ-കലനേ+ ക്ഷീണേ യാവന്ന ചേതസഃ .
ന താവത്-സമതാ ഭാതി/ സാ+ഭ്രേ+ വ്യോമ്/നീവ-ചന്ദ്രികാ .. 23

അവസ്/ത്വിദ-മിദംവ് വസ്തു യ+സ്യേതി ലുലിതം മനഃ .
തസ്മി+ന്നോ-ദേതി സമതാ/ ശാഖോട ഇവ മ+ഞ്ജരീ .. 24

യുക്താ/യുക്-തൈ/ഷണാ യത്ര/ ലാഭാ-ലാഭ-വിലാസിനീ .
സമതാ+ സ്വച്ഛതാ തത്ര/ കുതോ വൈരാഗ്യ-ഭാസിനീ .. 25

ഏകസ്മിൻ-ബ്ര+ഹ്മ/തത്-ത്വേ/സ്മിൻ-വിദ്യമാനേ നിരാമയേ .
നാനാ/നാനാ-തയാ നിത്യംങ് കിമ-യുക്തംങ്-ക്വ യു+ക്തതാ .. 26

ഈപ്സിതാ-നീപ്സി-താശങ്കേ മർക+ട്യൗ ചിത്ത-പാദപേ .
ചഞ്ചലേ+ സ്ഫുരതോ യസ്മിൻ/കുതസ്-തസ്യേഹ സൗ+മ്യതാ .. 27

നിരാശതാ നിർ/ഭയതാ/ നിത്യതാ സമതാ+ ജ്ഞതാ .
നിരീഹതാ നിഷ്/ക്രിയതാ/ സൗമ്യതാ/ നിർവി-കല്പതാ .. 28

ധൃതിർ/മൈത്രീ/ മതിസ്-തുഷ്ടിർ/മൃദുതാ മൃദു-ഭാഷിതാ .
ഹേയോ-പാദേയ-നിർമുക്തേ+/ ജ്ഞേ തിഷ്ഠ+ന്ത്യപ-വാസനമ് .. 29

ധാവ-മാന-മധോ-ഭാഗേ ചിത്തം പ്രത്യാ-ഹരേദ്/ബലാത് .
പ്ര+ത്യാ-ഹാരേണ പതിത-മധോ വാരീവ സേതുനാ .. 30

ബാഹ്യാ/നർഥാ-നിമാംസ്/ത്യക്ത്വാ/
തിഷ്ഠൻ-ഗച്ഛൻഥ്.സ്വപൻ/ശ്വസൻ .
സർവഥാ സർവദാ സർവാ/നാന്ത-രാംശ്ച വിചാരയ .. 31

ഗൃഹീത-തൃഷ്ണാ-ശഫരി വാസനാ-ജാലമാ-വിലമ് .
സംസാര-വാരി+പ്രസൃതംഞ്ച് ചിന്താ-തന്തു-ഭിരാ-തതമ് .. 32

അനയാ തീ+ക്ഷ്ണയാ താത+ ച്ഛി+ന്ധി ബുദ്ധി-ശലാകയാ .
വാ+ത്യ/യേവാമ്/ബുദംങ്ങ് കാലേ/ വഹ+ന്ത്യാ വിതതേ പദേ .. 33

അസ്യ സംസാര-വൃക്ഷ+സ്യ മൂലംൻ ദോഷാ+ങ്കുരാസ്/പദമ് .
ഭവ്യ-ധീരേണ ധൈ+ര്യേണ+ പ്രോദ്ധ-രോദ്ധു-രയാ ധിയാ .. 34

മനസൈവ മനശ്/ഛിത്ത്വാ കുഠാരേ/ണേവ പാദപമ് .
പദം പാവന+മാസാദ്യ സദ്യ ഏവ+ സ്ഥിരോ ഭവ .. 35

മനസൈവ മന+ച്ഛിത്ത്വാ വിസ്മൃ+ത്യാ ചരമം മനഃ .
വർതമാന-മപി+ ച്ഛി+ത്ത്വാ+ ച്ഛിന്ന-സംസാ-രതാം വ്രജ .. 36

മോഹോ വിസ്മൃ+ത്യ സംസാരംൻ ന ഭൂയഃഥ് പരിരോഹതി .
ചിത്തംവ് വിസ്മൃത്യ സംസാരോ/ ന ഭൂയഃഥ് പരി-രോഹതി .. 37

തിഷ്ഠൻ/ഗച്ഛൻഥ്.സ്വപ+ഞ്ജാ+ഗ്രൻ-നിവസ+ന്നുത്/പതൻപതൻ .
അസദേ-വേദ-മിത്യന്തർ/നി+ശ്ചി+ത്യാ+സ്ഥാം/ പരിത്യജ .. 38

സമതാ-മല-മാശ്രിത്യ സംപ്രാപ്തംങ്ങ് കാര്യമാഹരൻ .
അചിന്ത-യംസ്/തഥാ∫പ്രാപ്തം/ വിഹ-രേഹ ഹി രാഘവ .. 39

യഥാ ശർവോ∫പി ലിങ്ഗാനി/ നബി/ഭർതി ബിഭർതി ച .
ത്വമേവ-മിഹ കാര്യാണി കുരു മാ കുരു ചാനഘ .. 40

ത്വമേവ വേത്താ+ ത്വമ-ജസ്/ത്വമാ+ത്മാ+ ത്വം/ മഹേശ്വരഃ .
ആത്മനോ∫+വ്യതി-രിക്തഃസ് സംസ്/ത്വയേ+ത്ഥ/മിദ-മാത-തമ് .. 41

യേനാത്മ-ദൃശ്യ/സദ്/ഭാവാ/ദഭിതോ ഭാവനോ+ജ്ഝിതാ .
സ ന സംങ്-ഗൃഹ്യതേ ദോഷൈർ/ഹർഷാ-മർഷ-വിഷാ-ദജൈഃ .. 42

രാഗ+ദ്വേഷ/വിനിർമുക്തഃസ് സമ-ലോഷ്ടാശ്മ-കാ+ഞ്ചനഃ .
യു+ക്ത ഇ+ത്യു+ച്യതേ യോഗീ+ ത്യക്ത-സംസാര-വാസനഃ .. 43

സ യത്/കരോതി യദ്/ഭുങ്ക്തേ/ യദ്-ദദാതി നിഹന്തി യത് .
തത്ര മുക്ത/ധിയസ്/തസ്യ സമതാ സുഖ-ദുഃഖയോഃ .. 44

പ്രാപ്തംങ്ക് കർത+വ്യ-മേവേതി+ ത്യ+ക്തേഷ്ടാ/നിഷ്ട-ഭാവനഃ .
പ്രവർ/തതേ യഃഖ് കാ+ര്യേഷു/ ന സ മജ്ജതി കുത്രചിത് .. 45

ചിത്-സത്താ-മാത്രമേ-വേദ/മിതി നിശ്ചയ-വ+ന്മനഃ .
ത്യക്ത-ഭോഗാഭി-മനനം/ ശമ-മേതി മഹാമതേ .. 46

മനഃഫ് പ്രകൃത്-യൈവ ജഡംങ്ക് ചിത്ത+ത്ത്വ/മനു-ധാവതി .
മാംസ-ഗർധേന മാർ/ജാരോ വനേ മൃഗപതിംയ് യഥാ .. 47

സിംഹ-വീര്യ-വശാ+ല്ലബ്ധം മാംസം ഭുങ്ക്ത്യേ്നുഗോ ഹരേഃ .
ചി+ദ്വീര്യ-വശതഃഫ് പ്രാപ്തംൻ ദൃശ്യ-മാശ്ര-യതേ മനഃ .. 48

മന ഏവ-മസത്/കല്പംങ്ക് ചിത്/പ്രസാദേന ജീവതി .
ഭാവയ+ന്വിശ്വമേ/വൈകംങ്ക് ചിന്താ-മേത്യ ചിദ+പ്യുത .. 49

ജഡംയ് യത്കില നിർഹീനംങ്ക് ചിതാ ദീപി-കയൗ/ജസാ .
തന്മനഃശ് ശവ-സംകാശ/മചി-ദു+ത്തിഷ്ഠതേ കഥമ് .. 50

ചിത്-സ്വഭാവ-പരാ-മൃഷ്ടാ+ സ്പന്ദ-ശക്തിര-സന്മയീ .
കല്പനാ ചിത്ത-മിത്യുക്-ത്യാ ക+ഥ്യതേ ശാസ്ത്ര-ദൃഷ്ടിഭിഃ .. 51

യ-ശ്ചി+ത്ത/ഫണികൂത്/കാരഃസ്/ സൈവേയംങ്ക് കലനോ+ച്യതേ .
ചിദേ-വാഹ-മിതി+ജ്ഞാത്വാ സാ ചി+ത്താ/മേവ ഗച്ഛതി .. 52

ചേ+ത്യേന രഹിതാ യൈഷാ/ ചിത്തദ്/ബ്രഹ്മ സനാ-തനമ് .
ചേത്യേന സഹിതാ യൈഷാ/ ചിത്-സേയംങ്ക് കലനോ+ച്യതേ .. 53

കിംചിദാ-മൃഷ്ട-രൂപംയ് യദ്/ബ്ര+ഹ്മ തച്ച+ സ്ഥിരം മനഃ .
കല്പനാ സത്-സദൈ/വൈതത്-/സദിവോ-പസ്ഥിതാ ഹൃദി .. 54

ചിത്ത-മിത്യേവ രൂഢേയംയ് യദൈവ കലനോ-ദിതാ ..
തദൈവ ചി+ത്ത്വം വിസ്മൃത്യ സാ ജഡേവ+ വ്യവസ്ഥിതാ .. 55

സംപന്നാ കലനാ-നാമ്നീ സംകല്പാനു-വിധായിനീ .
അവ+ച്ഛേദ-വതീ വാ+ഗ്രാ ഹേയോ-പാദേയ-ധർമിണീ .. 56

സൈഷാ ചിദേവ ജഗതാ/മാഗ-തേവ+സ്വ/ശക്തിതഃ .
ന സം/പ്രബോധിതാ യാവ+ദ്രൂപംൻ താവന്ന ബുധ്യതേ .. 57

അതഃശ് ശാസ്ത്ര-വിചാരേണ വൈരാ+ഗ്യേണ പരേണ ച .
നിഗ്ര/ഹേണേ+ന്ദ്രി/യാണാംങ്ക് ച ബോധയേത്/കലനാം സ്വയമ് .. 58

കലനാ സർവ-ജന്തൂനാംവ് വിജ്ഞാ-നേന ശമേന ച .
പ്രബുദ്ധാ+ ബ്രഹ്മതാ-മേതി+ ഭ്രമ-തീത/രഥാ ജഗത് .. 59

വ്യാമോഹ-മദിരാ-മത്താംൽ ലുഠിതാംവ് വിഷയാ-വടേ .
ആത്മാ-വേദന-സംസുപ്താംങ് കലനാ-മേവ ബോധയേത് .. 60

അ+പ്ര-ബുദ്ധാ യദാ+ ഹ്യേഷാ ന കിംചി-ദവ-ബുധ്യതേ .
സംകല്പ-കലനേ-വാന്തർ/ദൃശ്യമാനാ+പ്യസ+ന്മയീ .. 61

തയാ പരമയാ ദൃഷ്ട്യാ/ കലനൈ/ഷാന്തര+സ്ഥയാ .
മഞ്ജരീ ഗന്ധ-ശ+ക്ത്യേവ പദാർഥേഷു വിരാജതേ .. 62

തനുഃസ്/ സംകല്പിതാ യൈഷാ/ കലനേതി ജഗ+ത്ത്രയേ .
സാ ഹി കിംചി+ദ്വിജാ-നാതി നിത്യംഞ് ജ്ഞാനൈക-ധർമിണീ .. 63

ചേതനേന ജഡാ രാമ കലനോ/പല-രൂപിണീ .
പദ്മിനീ-വാത-പേനാസൗ/ പരേ/ണൈവ+ പ്രബോ+ധ്യതേ .. 64

യഥാ ശിലാമയീ കന്യാ ചോദി-താപി ന നൃത്യതി .
തഥേയംങ് കലനാ ദേഹേ ന കിംചി-ദവ-ബു+ധ്യതേ .. 65

ലിപി-കർമ-നൃപൈ+ര്യുദ്ധംങ്/ ക്വകൃതംങ് ഘർഘരാ/രവമ് .
ക്വചി+ന്ന ചന്ദ്ര-കിരണൈ/രോഷ+ധ്യഃഫ് പ്രതി-ബോധിതാഃ .. 66

അസൃഗാ/ലിപ്ത/ഗാത്രൈ+ശ്ച ശവൈഃഖ്ക്വ പരിവൽ/ഗിതമ് .
ക്വ ഗീതം മധുര+ധ്വാനംവ് വന-പാഷാണ-ഖണ്ഡകൈഃ .. 67

ക്വ പുംസാ വിഹിതൈ/രർ/കൈഃഹി+ ക്ഷ-പി-തംയ് യാമിനീ-തമഃ .
ക്വ സംകല്പ-മയൈശ്/ഛായാ+ ക്രിയതേ+ വ്യോമ-കാനനൈഃ .. 68

ക്വ ജഡൈ-രുപലാ/കാരൈർ/മിഥ്യാ+ഭ്രമ/ഭരോ+ത്ഥിതൈഃ .
മൃഗതൃഷ്ണാ-മയൈ/രേഭിർ/മനോഭിഃഖ് ക്രിയതേ ക്രിയാ .. 69

യഥാ-തപേ+ ക്ഷതേ+ സ്ഫാരേ മൃഗതൃഷ്ണാ-തരങ്ഗിണീ .
കലനാ തദ്വ-ദേവേയം സ്ഫുര+ത്യാത്മനി സത്യലമ് .. 70

യദേതത്/സ്പന്ദിതംൻ നാമ ത+ന്മനോ∫ധി/ഗതം ശനൈഃ .
മരുതാംവ് വിദ്ധി താം ശക്തി/മന്തഃഫ് പ്രാണ-ശരീരിണീമ് .. 71

യേഷാം/ സംവി-ദനാ+ക്രാന്താ/ സംകല്പ-ലവ-നി+ശ്ചയൈഃ .
അനാക്ഷിപ്ത-രസാ-കാരാ+ പ്രഭൈഷാ/ പാരമാ+ത്മികീ .. 72

അയം സോ∫ഹ-മിദംൻ തന്മ ഇതി യാ കലനാ-വിലാ .
പ്രാണാത്മ-തത്ത്വ/യോസ്/തസ്യാഃസ് സംഞ്.ജ്ഞാ ജീവേതി കഥ്യതേ .. 73
ധീ+ശ്ചിത്തംഞ് ജീവ ഇ+ത്യേതാഃസ് സംകല്പ+സ്യാസതോ മതാഃ .
സംജ്ഞാഃസ് സംകല്പിതാസ്/തജ്-ജ്ഞൈർ/ന രാമ പരമാർഥതഃ .. 74

മനോ നോ ന മതിർനാപി/ ധീരേഷാ ന ശരീരകമ് .
അസ്തീഹ പരമാർ/ഥേന+ സ്വാത്-മൈ/വേഹാസ്തി സർവദാ .. 75

ആത്-മൈവേദംഞ്ജ് ജഗ+ത്സർവ/മാത്മാ കാല+ക്രമസ്/തഥാ .
സചാ-കാശാ-ദ+ച്ഛതരോ നാസ്തീ/വാസ്+ത്യേവ ചാമലഃ .. 76

അ+ച്ഛത്വാ/ദസദാ-ഭാസഃസ് സംവി+ദ്രൂപ-തയാ തു സത് .
ആത്മാ സർവ-പദാതീതഃസ് സ്വാനു-ഭൂത്യാനു-ഭൂയതേ .. 77

മനസ്-തത്ര പരി+ക്ഷീണംയ് യത്ര സംവിത്/പരാത്മനഃ .
അന്ധകാര+ക്ഷയസ്/തത്ര യത്രാ-ലോകഃഫ് പ്രവർതതേ .. 78

യത്രാത്മ-സംവിദോ്ഗ+ച്ഛായാഃസ് സംങ്-കല്പോ+ത്ഥ/തയാ മതാഃ .
തത്രാ+ത്മനോ വിസ്മരണം/ സ്മരണംഞ്ജ് ചിത്ത-ജന്മനഃ .. 79

പരസ്യ പുംസഃസ് സംകല്പ/മയ+ത്വം ചിത്ത-മു+ച്യതേ .
അചിത്-ത+ത്വമ-സംകല്പാൻ-മോക്ഷസ്/തേനാഭി-ജായതേ .. 80

ഏതാവച്-ചേതസോ ജന്മ/ ബീജം സംസാര-ഭൂതയേ .
സംകല്പോൻ-മുഖതാംയ് യാതഃസ്/ സംവിദോ വാ കിലാത്മനഃ ..81

നിർവി-കല്പാ+ച്ചിതഃസ് സത്താ/ സംക+ല്പാ+ങ്ക/കല+ങ്കിതാ .
കലനേ+ത്യുച്യതേ തേന/ പുംസ്ത്വ-വദ്/ബു+ദ്ധ്യതേ മനഃ .. 82

പ്രാണശക്തൗ നിരു+ദ്ധായാം മനോ രാമ വിലീയതേ .
ദ്രവ്യ+ച്ഛായാനു തദ്-ദ്രവ്യം/ പ്രാണരൂപം ഹി മാനസമ് .. 83

ദേശാന്ത-രാനു-ഭവനം പ്രാണോ വേത്തി ഹൃദി+ സ്ഥിതമ് .
സ്പന്ദ-വേദ-നതോ യത്തൻ-മന ഇത്യഭി-ധീയതേ .. 84

വൈരാഗ്യാത്/കാരണാ+ഭ്യാസാദ്-യുക്തിതോ+ വ്യസന+ക്ഷയാത് .
പരമാർ/ഥാവ-ബോധാ+ച്ച/ രോ+ധ്യന്തേ+ പ്രാണ-വായവഃ .. 85

ദൃഷദോ വിദ്യതേ ശക്തിഃഖ് കദാ-ചിച്ചല/നൈധ-സാമ് .
ന പുനർ/മനസാ-മസ്തി ശക്തിഃസ് സ്പന്ദാവ-ബോധനേ .. 86

സ്പന്ദഃഫ് പ്രാണ-മരു+ച്ഛക്തി+ശ്ചല+ദ്രൂപൈവ സാ ജഡാ .
ചി+ച്ഛ+ക്തിഃസ് സ്വാത്മനഃസ് സ്വച്ഛാ സർവദാ സർവ-ഗൈവ സാ ..87

ചി+ച്ഛ+ക്തേഃസ്/ സ്പന്ദ-ശ+ക്തേശ്ച സംബന്ധഃഖ് ക+ല്പ്യതേ മനഃ .
മി+ഥ്യൈവ തത്-സമുത്/പന്നം/ മിഥ്യാ+ ജ്ഞാനംൻ തദുച്യതേ .. 88

ഏഷാ+ ഹ്യവിദ്യാ കഥിതാ മായൈഷാ സാ നിഗ+ദ്യതേ .
പര-മേതത്ത/ദജ്ഞാനം സംസാരാദി-വിഷ+പ്രദമ് .. 89

ചിച്ച+ക്ഷേഃസ്/ സ്പന്ദ-ശക്ഷേശ്ച സങ്ഗേ സംകല്പ-കല്പനമ് .
ന കൃതംഞ്ച് ചേത്/പരി+ക്ഷീണാസ്/തദിമാ ഭവ-ഭീതയഃ .. 90

വായുതഃസ്/ സ്പന്ദ-ശക്തി+ര്യാ സാ ചിതാ ചേ+ത്യതേ യദാ .
സചേ+ത്യാ ചിത്തദൈ/വാ+ന്തഃസ്/ സംകല്പാ+ദ്യാതി ചിത്തതാമ് 91

ചിത്ത-തൈഷാ ചിതോ മി+ഥ്യാ കല്പിതാ ബാല-യക്ഷവത് .
അഖണ്ഡ-മണ്ഡലാ-കാര+സ്പന്ദ-രൂപാ ചിദേവ യത് .. 92

സൈഷാ ചിത്താ തദ+ന്യേന കേനസം/ബാ+ധ്യതേ കില .
അഖ+ണ്ഡ-ശക്തേ/രിന്ദ്രസ്യ /കേന സ്യാത്-സഹ സംങ്ഗരഃ .. 93

അതഃസ് സംബന്ധിനോ്ഹാവാത്-സംബ+ന്ധോ്+ത്ര-ന വിദ്യതേ .
സംബ+ന്ധേന വിനാ കസ്യ/ സിദ്ധംൻ തത്/കീദൃശം മനഃ .. 94

ചിത്/സ്പന്ദയോ-രേക-തായാംങ്/ കിംൻ നാമ മന ഉ+ച്യതേ .
കാ സേനാ ഹയമാതങ്ഗ/സങ്ഗ/സംഘട്ടനംവ് വിനാ .. 95

തസ്മാ+ന്നാസ്ത്യേവ ദുഷ്ടാത്മ ചിത്തം രാമ ജഗ+ത്ത്രയേ .
സൈഷാ സമ്യക്/പരിജ്ഞാനാച്-ചേതസോ ജായതേ+ ക്ഷതിഃ .. 96

മുധാ മൈവ/മനർ/ഥായ മനഃസ് സംകല്പ-യാനഘ .
മനോ മിഥ്യാസ-മുദിതംൻ നാസ്/ത്യത്ര പരമാർ/ഥതഃ .. 97

മാ+ത്വ/മന്തഃഖ് ക്വചിത്/കിംചിത്-സംക+ല്പയ മഹാമതേ .
മനഃസ് സംകല്പകം രാമ യസ്മാ+ന്നാസ്തീഹ കു+ത്രചിത് .. 98

അസമ്യഗ്/ജ്ഞാന-സംഭൂതാ കല്പനാ മൃഗ-തൃഷ്ണികാ .
ഹൃ+ന്മരൗ തവ സംശാന്താ/ സ+മ്യഗാ-ലോകനാ+ന്മുനേ .. 99

ജഡത്വാൻ-നിഃസ്-സ്വരൂപത്വാത്-സർവ-ദൈവ മൃതം മനഃ .
മൃതേന മാ+ര്യതേ ലോക+ശ്ചി+ത്രേയം മൗർഖ്യ-ചക്രികാ .. 100

യസ്യ നാത്മാ ന ദേഹോ്സ്തി/ നാധാരോ നാപി ചാകൃതിഃ .
തേനേദം/ ഭക്ഷ്യതേ സർവംഞ്ച് ചി+ത്രേയം മൗർഖ്യ/വാഗുരാ .. 101

സർവ-സാമ+(ഗ്രി-ആ)ഹീ-നേന ഹ+ന്യതേ മനസാ-പിയഃ .
നീലോത്/പലദലാ/ഘാതൈർ/മന്യേ ദലിത-മസ്തകമ് .. 102

ജഡേന മൂകേ-നാ+ന്ധേന നിഹതോ മനസാ-പിയഃ .
മന്യേ സ ദ+ഹ്യതേ മൂഢഃഫ് പൂർണ-ചന്ദ്ര-മരീചിഭിഃ .. 103

വിദ്യ-മാനോ്പി യഃശ് ശൂരോ ലോകസ്/തേനാഭി-ഭൂയതേ .
അവിദ്യ-മാന-മേവേദം ഹന്യതേ മുഗ്ധതോ-ദിതാ .. 104

മിഥ്യാ/സംകല്പ-കലിതം മിഥ്യാ-വസ്ഥിതി-മാഗതമ് .
അ+ന്വിഷ്ട-മപി നോ ദൃഷ്ടംങ്ങ് കാ തസ്യ കില ശ+ക്തതാ .. 105

അഹോ നു ഖലു ചി+ത്രേയം മായാ-മയ-വിധായിനീ .
ചേതസാ+പ്യതി-ലോലേന ലോകോ്യ-മഭി-ഭൂയതേ .. 106

മൗർഖ്യംയ്/ യദാ-പദാ+ന്വിഷ്ടഃഖ് കാ ഹി നാപദ-ജാനതഃ .
പശ്യ മൗർഖ്യാ/ദിയം സൃഷ്ടി/രജ്ഞാനേ-നൈവ ജന്യതേ .. 107

ഹാ കഷ്ടമപി ദുർബുദ്ധേഃസ് സൃഷ്ടിർ/മൗർഖ്യ-വശംങ്ങ് ഗതാ .
അസ-ത്തൈവ യദേ-തേന ജീവേനാ+പ്യുപ-പാദ്യതേ .. 108

മ+ന്യേ മൗർഖ്യ/മയീ സൃഷ്ടി/രിയ-മ+ത്യന്ത-പേലവാ .
വാസ്ത/രങ്ഗ+പ്രവാഹേണ കണശഃഫ് പരി-ശീര്യതേ .. 109

നീലാ+ഞ്ജനാ/ലവാ-ലേന യ+ന്ത്രേ/ണൈവ വിചൂർണ്യതേ .
ഇന്ദോരാ-ഭോഗ-പൂർണസ്യ/ കര+സ്പർശേന മുഹ്യതി .. 110

രിപു-ഭിർ/നയനോ+ന്മുക്കൈതർ/ദൃഷ്ടഃസ് സൂത്രൈർ/നിബ+ധ്യതേ .
സംകല്പ-കൃതയാ ശൂര/സേനയാ പരി/ഭൂയതേ .. 111

തസ്മാത്/കിലേയം മനസാ/ ന+ സ്ഥിതേ-നൈവ കുത്രചിത് .
കല്പിതേന മുധാ+ന്യേന കൃപണേന നിഹ+ന്യതേ .. 112

മൂർഖ-ലോക-മയീ സൃഷ്ടിർ/മന ഏവാസ-ദുത്ഥിതമ് .
യഃശ് ശക്തോ ന വശീകർതുംൻ നാസൗ/ രാമോപ-ദിശ്യതേ .. 113

അഭിജാതാ്+സ്വ/രൂപൈഷാ+ പ്രജ്ഞാ+ ക്ഷോദേഷു ന+ ക്ഷമാ .
നോപദേശ-ഗിരാംയ് യോഗ്യാ പരിപൂർണേവ സംസ്ഥിതാ .. 114

വിഭേ+ത്യേഷാപി വീണായാസ്/തന്ത്രീ-ഗുണ-തനു+ധ്വനേഃ .
ബ+ന്ധോരപി സനി+ദ്രസ്യ വിഭേതി വദന+ദ്യുതേഃ .. 115

അസതോ്പി ജനാ-ദുച്ചൈർ/ഗീതാദ്/ഭീതാ പലായതേ .
സ്വേനൈവ മനസാ+പ്യജ്ഞാ/ കിലൈഷാ വിവശീകൃതാ .. 116

സുഖ-ലവ-വിവശാ+ ദ്വിഷേവ തപ്താ
ഹൃദയ-ഗതേന നിജേന ചേത-സൈവ .
വിധുരിതധിഷണാ ന വേത്തി സത്യം
തദപി കഥം പരി-മോഹിതോ മുധൈവ .. 117

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷൂപ/
ശമ+പ്രകരണേ മനോവിനി-വാരണംൻ
നാമ+ ത്രയോദശഃസ് സർഗഃ .. 13 ..
ഓം

****

CHECKED BY GURU P.R.IYER
24.10.2023